

Za boljše zdravje in zmanjšanje neenakosti v zdravju otrok in mladostnikov

Upravljanje programa ZDAJ za doseganje javnozdravstvenih ciljev

Delovna skupina: Tatjana Buzeti, Mojca Juričič, Lea Peternel, Doroteja Kuhar, Sonja Tomšič, Vesna Pucelj, Drglin Zalka, Nives Letnar Žbogar, Alenka Hafner, Barbara Mihevc Ponikvar, Sonja Dravec, Polonca Truden Dobrin

V sodelovanju s člani/članicami delovnih skupin DS1

in dr. Jožico Maučec Zakotnik, predstojnico Centra za upravljanje programov preventive in krepitev zdravja

Predlogi za novosti v preventivnem programu

Ocena stanja in ocena potreb:

- Slaba prepoznavnost programa
- Pomanjkanje informacij o izvajanju in rezultatih programa
- možna samo posredna evalvacija programa
- Pomanjkanje povezav med izvajalci
- Tehnološki zaostanek – program nima sodobnega informacijskega sistema
- Onemogočena uporaba modernih pristopov, novosti

Novosti, izboljšave in integracija:

- Poimenovanje programa in CGP
- Informacije na spletni strani, spletna svetovalnica
- Predlog informacijske podpore
- Nabor podatkov s šifranti in klasifikacijami
- Set kazalnikov
- Upravljavska struktura programa
- Definicije vlog, funkcij in opravil strokovnjakov, timov, teles.

The logo for ZDAJ. features the word "ZDAJ." in a bold, orange, sans-serif font. A green curved line above the "J" suggests a smile or a checkmark.

ZDAJ.

PROGRAM
PREVENTIVNEGA
ZDRAVSTVENEGA
VARSTVA OTROK
IN MLADOSTNIKOV

A top-down photograph of six children and a dog lying on their stomachs on a grassy field. The children are smiling and looking towards the camera. The dog, a beagle mix, is also looking towards the camera.

Zdravje
danes za jutri

OD
20.
DECEMBRA
— 2015 —

WWW.ZDAJ.NET

Informacije o preventivnih
zdravstvenih pregledih za otroke
in mladostnike na enem mestu

Ukrepi promocije zdravja in strategije izgradnje zmogljivosti

Usmerjenost na posameznika ← → Usmerjenost na populacijo

Presejanje
Ocena tveganja
za posameznika
Cepljenje

Vzgoja za
zdravje in
razvoj veščin

Socialni
marketing
Informacije
o zdravju

Delovanje
skupnosti

Podporna
okolja

Zagotavljanje zmogljivosti za zagotavljanje kvalitetnih programov
preko strategij izgradnje zmogljivosti vključuje

Razvoj organizacije

Razvoj zaposlenih

Vire

Pri upravljanju preventivnih programov je pomembno:

- Načelo sistematičnosti, kar med drugim omogoča prilagajanje potrebam ciljne populacije.
- Načelo celostnega oz. integriranega pristopa – načelo vključevanja in povezovanja.
- Preventivni program – državni program. Definirane vloge upravljanja, koordinacije na različnih ravneh.
- Ključnega pomena je sodoben informacijski sistem za spremljanje izvajanja in spremljanje vključenosti s povezovanjem na Centralni register prebivalstva.

Upravljanje programa

- Pri načrtovanju, izvajanju in evalviranju celostne promocije zdravja obstajajo ključni koraki za zagotavljanje kakovosti. Vse te korake poimenujemo upravljanje programa.
- Glavne značilnosti upravljanja programa
 - Razvijajoča se in med seboj povezana skupina aktivnosti, ki vključuje načrtovanje, izvajanje in evalviranje ter zagotavlja kakovost in učinkovitost.
 - Zbiranje podatkov ali dokazov v vsaki fazi cikla načrtovanja, izvajanja in evalviranja.

Proces upravljanja

Načrtovanju aktivnosti:

Pri načrtovanju aktivnosti moramo stremeti k enemu ali več ciljev:

- povečanje razpoložljivosti storitev,
- povečanje dostopnosti storitev,
- povečanje povpraševanju po storitvah,
- izboljšanje kakovosti storitev,
- zagotavljanje več informacij in znanj.

Izgradnja zmogljivosti - vprašanja

- ❑ Katere so veščine in znanja ključnih partnerjev programa? Ali zaposleni potrebujejo nove veščine na področju izvajanje kakovostne promocije zdravja in na drugih področjih kot so npr. usposabljanje za komunikacijo z uporabniki iz različnih kulturnih okolji?
- ❑ Ali imamo druge vire, vključno s časom, infrastrukturo, ljudmi in sodelovanjem skupnosti za izvajanje programa celostne promocije zdravja? Če ne, ali jih lahko zagotovimo, ali naj načrtujemo drugačne cilje ali celo namene programa? Kako smo dokumentirali te vire in časovnico?
- ❑ Ali je bil proces zagotavljanja finančnih virov za program odprt in transparenten?
- ❑ Ali so bile znotraj organizacij jasno opredeljene vloge in odgovornosti za zagotavljanje storitev celostne promocije zdravja?
- ❑ Ali so vsi ključni partnerji seznanjeni in se strinjajo s strategijo oziroma organizacijskim načrtom celostne promocije zdravja?
- ❑ Kako so v vodenje in zagovorništvo za kakovostno zagotavljanje celostne promocije zdravja vključeni višji menedžment, sveti in odbori?

Upravljalci programa

- Upravljalci programa na državni ravni in partnerji
 - izbrati najpomembnejše ukrepe za izvajanje v državi,
 - osnova za to so podatki o vzrokih obolevnosti in umrljivosti in možnosti izvedbe ukrepov.
- Upravljalci programa na drugih ravneh
 - razumeti probleme na svojem območju (npr. regija),
 - poznati okvir, postavljen v strateškem načrtu,
 - načrtovati izvajanje izbranih ukrepov na način, da so na njihovem območju učinkoviti,
 - kontinuirano upravljanje izvajanja in občasno evalviranje.

Upravljanje izvajanja

- Da bo izvajanje aktivnosti skladno z načrtom in da bo program učinkovito izveden morajo upravljalci:
 - zagovarjati vsebinsko področje, s čimer zagotavljamo zavezanost oblikovalcev politike, donatorjev, zaposlenih in skupnosti;
 - zagotavljati vire, in sicer tako človeške, materialne kot tudi finančne, da aktivnosti lahko izvajamo tako kot so načrtovane;
 - upravljati s človeškimi, materialnimi in finančnimi viri na učinkovit način;
 - upravljati supervizijo, s čimer zagotovimo, da zaposleni dobijo rutinsko podporno supervizijo, ki jih motivira, zagotavlja kakovost in rešuje težave;
 - spremljati napredek izvajanja aktivnosti, in sicer z analiziranjem podatkov ter uporabiti rezultate za izboljšanje programa.

Analiza zbranih informacij in oblikovanje idej - vprašanja

- Katere so glavne prednosti in slabosti programa:
 - ali ukrepi dosegaajo ciljno populacijo (pokritost; ranljive skupine; ali smo dosegli zastavljene cilje ...);
 - katere so prednosti in slabosti aktivnosti (ali so aktivnosti uspešne, če ne, zakaj ne; kakšna je kakovost ...).
- Ali obstajajo kakšni problemi vezani na politiko, strategijo, zakonski okvir, s katerimi se moramo soočiti preden se lahko lotimo slabosti?
- Ali bomo s sedanjimi aktivnostmi uspeli doseči zastavljene cilje? Če ne, katere spremembe ali dodatne aktivnosti bi bile potrebne v naslednjem načrtu, da bi dosegli zastavljene želene spremembe?
- Katere vire bi potrebovali za izvajanje dodatnih aktivnosti?
- Kakšne možnosti imamo, da zagotovimo dodatne vire?

ZDAJ.

PROGRAM PREVENTIVNEGA
ZDRAVSTVENEGA VARSTVA OTROK
IN MLADOSTNIKOV

Evalvacija in diseminacija

- Evalvacijo moramo izvajati skozi celo »življenje« programa. Načrtovanje programa mora vključevati tudi pripravo načrta evalvacije.
- Na najbolj osnovni ravni obstajajo tri vrste evalvacije

Namen programa	merimo z	evalvacijo izidov
Cilj programa	merimo z	evalvacijo učinkov
Ukrepe promocije zdravja in strategije izgradnje zmogljivosti	merimo s	procesno evalvacijo

Izbira kazalnikov spremljanja:

- pregledamo načrtovane aktivnosti za izvajanje ukrepov in izberemo prioritete aktivnosti;
- zapišemo nekaj možnih kazalnikov vezanih na aktivnost, ki bodo merili:
 - izvedbo (dokončanje) aktivnosti ali
 - rezultat aktivnosti (npr. izboljšanje razpoložljivosti, dostopnosti...),
- pri izbiri najboljšega kazalnika med možnimi moramo upoštevati kako lahko zbiramo podatke za spremljanje posameznega kazalnika; izbrati moramo kazalnik, s katerim lahko redno / trajno izvajamo spremljanje,
- upoštevati kateri kazalnik nam bo več povedal o učinkovitosti ali rezultatu aktivnosti.

Primeri kazalnikov: delež izvedenih usposabljanj; delež udeležencev v usposabljanjih, delež obiskov supervizorjev v zadnjih 6 mesecih.

Analiza in interpretacija:

Načrtovanje kako obdelati, analizirati in interpretirati podatke, jih uporabiti in razširiti

- Pogosto podatke zberemo, a jih ne uporabimo. Včasih podatke tudi obdelamo in pospravimo v predal, mogoče jih predstavimo na višji ravni. Za upravljavce na lokalni (regijski) ravni je **najpomembnejši korak, da podatke pregledamo, analiziramo in interpretiramo ter pridobljene informacije uporabimo za izboljšanje programa.**
- **V načrtu moramo tudi opredeliti kako bomo dobljene rezultate uporabili za zagotavljanje povratnih informacij in kako jih bomo razširjali. V osnovi mora biti sistem upravljanja s podatki enostaven, izvedljiv z viri, ki so na voljo na lokalni (regionalni) ravni in ne sme zahtevati preveč časa.**

Ali program nadaljujemo ali ponovimo - vprašanja

- Ali smo program izvajali dovolj dolgo, da so lahko že vidni pričakovani rezultati? Ali naj program še naprej izvajamo takšen kot je, ali naj ga spremenimo in potem ponovno ocenimo? Ali se je pokazalo, da ni uspešen? Če da, ali naj ga prenehamo izvajati?
- Ali lahko učinkovitost programa zelo izboljšamo? Ali je smiselno nadaljnje raziskovanje in razvijanje?
- Kakšna je verjetnost, da bomo povečali uspeh programa, če povečamo ali zmanjšamo njegovo razširjenost? Če da, kaj moramo narediti da bomo to dosegli?
- Kateri deležnik(i) imajo koristi od programa oziroma delov programa? Ali obstajajo kakšne druge skupine, ali posamezniki, ki bi lahko zagotovili trajnost programa ali delov programa?
- Ali obstajajo kakšni nepričakovani rezultati programa, ki bi jih lahko izkoristili?

Ocena stroškovne učinkovitosti - vprašanja

- Kakšne vire potrebujemo za izvedbo potrebne spremembe? Ali so ti viri na voljo?
- Ali imamo podporo drugih enot, zdravstvenih delavcev ali agencij za spremembo programa?
- Če bi spremembe uvedli, kakšne so možnosti, da bi se program izboljšal ali postal trajen?
- Kakšni so stroški in koristi (neposredne in posredne) zagotovitve virov za spremembo programa? Ali bodo koristi zahtevanih sprememb odtehtale stroške? Kakšna so merila za spremljanje in ocenjevanje učinkovitosti programa?

Vrste podpore - vprašanja

- Kakšne vrste podpore je potrebna za skupino ali organizacijo, ki načrtuje vzdrževanje programa?
 - usposabljanja za razvoj potrebnih veščin, viri, politična/organizacijske podpora, finance?
- Kakšno podporo lahko nudi višji ali srednji menedžment za zagotavljanje trajnosti programa? Kakšne koristi bo imel od izvajanja programa?
 - učinkovita uporaba časa in virov; koristi delovanja v partnerstvu – več virov, večji dostop do strokovnih znanj, priložnost razširiti doseg programa?
- Kakšne vrste organizacijska podpora bi pomagala pri vzdrževanju programa?
 - politika (policy) npr. na delovnem mestu, v skupnosti, v šoli ... ; izvedba ustreznih usposabljanj; nova delovna mesta?
- Ali obstaja podpora skupnosti za zagotavljanje trajnosti programa ali dela programa?
- Kako bi to podporo lahko pridobili, da bi povečali verjetnost zagotavljanja trajnosti programa?
 - lobiranje pri lokalnih svetnikih, ravnateljih, medijih; ponuditi pomoč v obliki virov?

Centralna – območna raven

- Kaj naj bi centralna ekipa zagotavljala za podporo delu na območnih enotah:
 - koordiniranje sestankov vseh v skupini,
 - sprejemanje sklepov/dogovorov,
 - medsebojni obiski – spoznavanje dela drugih,
 - sprejemanje smernic,
 - upoštevanje vidika/problematike v regionalno/lokalnem okolju pri oblikovanju in preoblikovanju programa, smernic ... ,
 - organizacija izobraževanj (sodelovanje s celotno skupino),
 - izvajanje izobraževalnih aktivnosti na strokovnih področjih (npr. tudi na regijah).

PROJEKT:
»ZA BOLJŠE ZDRAVJE IN ZMANJŠANJE NEENAKOSTI V ZDRAVJU«

DELOVNI SKLOP:
Nedrugi preventivni program v zdravstvenem varstvu otrok in mladostnikov

DOKUMENT /»
KOMUNIKACIJSKE SMERNICE IN IZHODIŠČA ZA KOMUNICIRANJE
PROGRAMA PREVENTIVNEGA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA OTROK IN
MLADOSTNIKOV

November 2014

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Komunikacijske smernice in izhodišča za komunikacijo preventivnega programa

OD
20.
DECEMBRA
— 2015 —

WWW.ZDAJ.NET

Informacije o preventivnih zdravstvenih pregledih za otroke in mladostnike na enem mestu.

- vse informacije o programu ZDAJ na enem mestu zbrati (kaj preventivni pregledi obsegajo, kako potekajo, kje potekajo).
- mreža izvajalcev, povezave med ZD, koncesionarji, vrtci in šolami, seznam imenovanih zdravnikov /imenovanih preventivnih timov vrtcev/šol.
- nasveti za zdrav način življenja, zdravstveno vzgojna gradiva.
- dokumenti o upravljanju programa.

Preventivni program za otroke in mladostnike: informacije in smernice, navodila

Anamneza &
Pregled

Meritve

Presejanja

Laboratorijske
preiskave

Cepljenje

Individualno
zdravstveno
vzgojno svetovanje

Skupinska vzgoja za
zdravje

Partnerstvo za vključenost in zmanjševanje neenakosti

- ✓ Sezname in lokacije preventivnih timov
- ✓ Povezave med zdravstvenimi strokovnjaki znotraj ZD in s koncesionarji
- ✓ Povezave med preventivnim timom za otroke in mladostnike in vrtci oz. šolami, lokalno skupnostjo
- ✓ Povezave med izvajalci preventivnega programa in OE NIJZ.

Promocija programa ZDAJ:

- gradiva (distribucija)
- dogodki za starše, mladostnike, strokovnjake
- spletna stran programa ZDAJ

Zdravje danes za jutri

PREGLEDI

NASVETI ZA ŽDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG

Naslov nasveta [Title] [Text] [Link]	Naslov nasveta [Title] [Text] [Link]	 Naslov nasveta [Title] [Text] [Link]
Naslov nasveta [Title] [Text] [Link]	Naslov nasveta [Title] [Text] [Link]	Naslov nasveta [Title] [Text] [Link]

IMATE VPRAŠANJE ZA NAŠE SVETOVALCE? [POIŠČITE SVETOVALCE](#)

POIŠČI ZDRAVNIKA/ZDRAVSTVENO USTANOVO

Vstopna stran